

Kvindernes Sag, saa tvinges Rigsdagsmændene naturligvis til at vedtage Love, der er overensstemmende med Vælgerbefolkningens Ønsker.

En anden vigtig Begivenhed i denne Samling er Kultusministerens Fremlæggelse af Forslaget til „Oprettelse af en Statsskole for Kvinders Uddannelse til Lærerinder i Forskolen“.

Om dette Forslag udtalte Ministeren, at han ønskede det drøftet ude i Befolkningen, og havde derfor fremlagt det inden Slutningen af Samlingen. Vi ønsker særlig at udtale os herom i en senere Artikel.

## Til Gerda!

„... og den økonomiske.“

„Enker, forladte, fraskilte og separerede Hustruer samt ugifte Fruentimmer over 25 Aar har lige Adgang med Mandspersoner til Næringsdrift; i Stedet for Borgerskab meddeles dem et Næringsbevis.“ (Næringslovens § 7.)

Lige Adgang!

Hvor mange Kvinder benytter denne Adgang! Lad os sé lidt nærmere paa Sagen. Der er nu først Enkerne. Af alle næringsdrivende Kvinder mener jeg, Enkerne er i Flertal. Hvorfor?

Svaret ligger snublende nær.

Saa kommer forladte, fraskilte og separerede Hustruer, og endelig ugifte Fruentimmer over 25 Aar.

Hvor mange saadanne har selvstændig Næringsdrift?

Hvor mange, spørger jeg, hvor mange er Principaler, Arbejdsgivere? Hvorfor benytter Kvinderne ikke denne mere end tretiaarige lige Adgang? eller hvad andet end deres egen Vankelmødighed, Laden sig nøje, Frygt for at vove noget, er Skyld i, at de sidder i det, som de gør?

Hvor er Hindringen for Kvindens Deltagelse i alle mulige Haandværk, Fabriksdrift, Agerbrug, Havedyrkning og Handel i enhver som helst Branche? Hvor? Den er i Kvinden selv! *Den bunder i hendes Mangel paa Vilje.*

Kald bare ad Kvinden til Deltagelse i det offentlige Livs Arbejde, giv hende Del i kommunal og politisk Virksomhed, lad den gifte Kvinde blive myrdig, og sé saa, *hvor mange* der møder, og hvor mange der benytter sig af Myndigheden.

Gaa først ind ad de vidt aabne Døre og gør Jer Landet underdanig, saa kan I siden dundre løs paa de stængede Døre. De skal da nok aabne sig.

Men indtil da, undskyld, viel Geschrei und wenig Wille.

Den 22. Marts 1891.

*Fritz v. d. Fromm.*

## Modstand mod Militarismen!

Af Ferdinand Nielsen.

Kulturen fører det med sig, at vi gaar hen imod mere menneskelige Tilstande og Samfundsformer. Men Udviklingen foregaar i Spring, den gaar snart med Kæmpeskridt

og snart med Haneffed, til Tider er der et Slags Tilbagefald, men i sin Helhed er Fremskridtet det stærkeste og sejrende. Gamle Former styrter sammen, naar de er udlevede og forældede. Det nye holder sejrrigt sit Indtog. Det begynder i det smaa med Modstand mod „det bestaaende“, men denne Modstand næres af Tiden og vokser sig stærk. Saaledes er det gaaet, og saaledes vil det fremdeles gaa med Modstanden mod Militarismen. Fra Begyndelsen af syntes mange, det var noget forfærdeligt, endskønt den var svag, nu derimod, da den er stærk, giver den ikke Forargelse i saa høj en Grad.

Det første, vi maa søge at klare, er: Hvad er Militarismen? Den er med ét Ord et Udtryk for den raa Magt. *Militarismen hviler paa den raa Magts Grundvold.* Overfor den gælder ikke Ret eller Uret, der gælder kun Magt, og netop fordi den eneste Rettesnor er den fysiske Magt, kommer den næsten altid til at staa paa Urettens Side. Det er en Kendsgerning, at Militarismens Aand og Retfærdighedens Aand er himmelvidt forskellige, de mødes sjældent.

Naar man véd, hvorledes Militarismen opstaar, kender man ogsaa dens Væsen. Og det lærer man bedst at forstaa ved et Billede. Lad os tænke os en Ø, som Kulturfolkene ikke har opdaget; til den kommer nogle Skibe, en Ekspedition, der er udsendt. Den vilde Befolkning eller Naturfolkene er i Begyndelsen bange og holder sig sky tilbage, men omsider bliver de dristigere, de nærmer sig, faar Gaver, og da de fremmede rejser bort, græder de derover, de véd ikke, hvad der venter dem. Naar de fremmede vender tilbage, har de Militarismens Frø om Bord. Saa lyder den forfærdelige Røst de indfødte i Møde: Vil I forlade dette Land, som I har arvet af eders Fædre, det Land, hvor I kender hver Plet og hver Busk? Vil I give Plads for Tyrannen, hvem disse Vaaben tilhører, overgive eder og svare Skat til eders Undertrykker? De stakkels Mennesker overgiver sig og slutter Fred, men de slutter Fred med knyttede Næver og Tanken om Hævn. De er berøvet deres Frihed og Ejendomme, deres Menneskerettigheder, og det er saa Militarismens Opgave — at holde dette Folk i Tømme.

Saaledes er Militarismen, og dens Frugter, Krigene, er langt værre. Illusionen om „den militære Ære“, om Heltemodet og Tapperheden som noget af det allerstørste og attraaværdigste er dog lykkeligvis stærkt paa Retur. Der tvivles om den Ære, der gaar over Tusinder af Menneskelig, og om Storheden i det Heltemod og den Tapperhed, der bestaar i at nedslagte paa Valpladsen Mennesker, som de ikke kender. Denne Raahed har ogsaa Tidens Stormænd imod sig. Den russiske Digter Leo Tolstoj skriver i „Fortællinger fra Sebastopol“ efter at have beskrevet det rædselsfulde Syn, der møder os paa Valpladsen og Lazaretterne, de Sukke og Smertenskrig, der trænger sig frem paa de forpintes Læber, følgende: „Se, det er frygtelige Scener, der ryster Sjæl og Sind. Det er Krigen — ikke saaledes, som man tænker sig den, naar de pyntelige Soldater marschere forbi i snorlige Linier og Geledder til Musikens Klang og Trommernes Lyd, med vajende Faner, Generalerne og de højere Officerer foran, tumlende sig paa deres Heste — men Krigen, som den virkelig er, fuld af blodige Rædsler, Lidelse og Død.“

Krigen strider mod Kristendommens Aand, den strider mod Humanitetens store Bud: „Du skal elske din Næste, som dig selv!“ I levende Erkendelse deraf skrev det engelske Blad „Times“ i Anledning af den fransk-tyske Krig 1870 de sande Ord: „Krigen er Grusomhedens Barn og Civilisationens Plejebarn, den er en levende Løgn i den kristne Verden.“

Modstand mod Militarismen er altsaa Udryddelse af Raahedens Tankegang, en Forandring i den offentlige Mening, Bestræbelserne efter at sætte Retten i Magtens Sted, at føre Kærlighedens overbærende og alt overvindende Aand ind i alle Samfundskredse. Hver Gang man stemmer mod Uretten, gør man Modstand mod Militarismen, hver Gang en Afstemning gaar mod Reaktionen og Militarismen, er den rettet mod selve Militarismen. Derfor er det et glædeligt Tidernes Tegn, der viser sig paa vor mørke, skybedækkede, alvorstunge Horisont, at Folket nu vaagner til Bevidsthed og direkte viser, at det vil bekæmpe alt, hvad der trykker det og nedbryder dets gode Kræfter, alt det, som binder i Stedet for at frigøre, som sløver og fordummer i Stedet for at oplyse og adle.

Det borgerlige og det militære mødes aldrig, det er Modsætninger. Men det borgerlige, de fredelige Sysler er i Stand til at forbedre Samfundsformerne og hæve Moralen, det er de militære Sysler ikke. *Naar vi gør Modstand mod Militarismen, saa højner vi Moralen, naar vi fremmer den militære Tankegang, saa dræber vi den.*

Mange vil sige, Krigen er et Onde, men den er „et nødvendigt Onde“. den kan aldrig afskaffes. Ja, saaledes sagde man ogsaa om Negerslaveriet; blev det afskaffet, sagde man, saa vilde Samfundet ryste i sin Grundvold. Men Slaveriet er afskaffet, og Samfundet staar endnu. Af den unyttige Frygt for Samfundets Opløsning behøver man ikke at holde paa „det Bestaaende“. Og Tiden fører Forandring med sig, Menneskeslægten gaar fremad mod større Humanitet, til mere menneskelige Former. I Oldtiden afgjordes Retstrætterne Mand og Mand imellem ved Tvekamp — det samme, som nu bruges mellem Staterne — og det blev anset for det eneste rigtige. Det var den fysiske Magt og ikke Retten, der sejrede. Nu vilde man anse denne Retsmaade for meget barbarisk, og det er den, men det er netop denne barbariske Retsmaade, vi har i Krigen. Og hvorfor skulde vi i vore oplyste Tider holde vor Haand over Barbariet? Det er hverken gavnligt eller smigrende for os, at vi gør det.

Den Tid er vel ikke fjern, da Folkestemningen vender sig mod Militarismen, mod denne demoraliserende, samfundsnedbrydende, menneskefjendske Institution. — Folkeslagene vil nok en Gang i Fremtiden blive kede af at forrette Bøddeltjeneste mod hverandre, ti „Nationerne hader ikke hverandre.“

Alle Mænd og Kvinder bør huske paa, at hver Gang vi bekæmper Reaktionen, i hvilken Form eller Skikkelse den viser sig, saa gør vi Modstand mod Militarismen og skaffer Fredstanken Sejr.